

КМАТ імені Сержа
Лифаря

Силабус освітнього компоненту
ВІКОВА І ПЕДАГОГІЧНА ПСИХОЛОГІЯ
Галузь знань 02 Культура і мистецтво
Спеціальність 024 Хореографія

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус освітнього компоненту	Дисципліна циклу освітніх компонентів, що формують загальні компетентності.
Семестр	Нормативний термін навчання: 5-6 семестри
Обсяг освітнього компоненту, кредити ЄКТС/ загальна кількість годин	Нормативний термін навчання - 4 кредити ЄКТС/120 годин.
Мова викладання	Українська
Навчальний рік	2025/2026
Що буде вивчатися (предмет навчання)	Вікові особливості психічного розвитку і психічні умови становлення особистості, а також психологічні умови виховання і навчання.
Чому це цікаво/потрібно вивчати (мета)	Надання ґрунтовних теоретичних знань з основ вікової та педагогічної психології; формування у студентів уявлень про психологічні закономірності розвитку особистості на різних етапах онтогенезу; ознайомлення з особливостями та закономірностями процесів навчання і виховання; забезпечення практичної підготовки до професійної взаємодії з людьми різних вікових груп. Курс також покликаний сприяти розвитку в майбутніх фахівців аналітичного підходу до сучасних концепцій навчання й виховання та практики проектування навчально-виховних ситуацій, а також формуванню наукового світогляду здобувачів освіти.
Чому можна навчитися (результати навчання)	ПРО1. Визначати взаємозв'язок цінностей громадянського суспільства із концепцією сталого розвитку України. ПРО2. Розуміти моральні норми і принципи та вміти примножувати культурні, наукові цінності і досягнення суспільства в процесі діяльності. ПРО18. Знаходити оптимальні підходи до формування та розвитку творчої особистості.
Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями (компетентності)	ЗК01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

	СК13. Здатність використовувати традиційні та інноваційні методики для діагностування творчих, рухових (професійних) здібностей, їх розвитку відповідно до вікових, психолого-фізіологічних особливостей суб'єктів освітнього процесу.																				
Ключові слова	психологія, особистість, психіка, провідна діяльність, вік, криза, новоутворення, соціальна ситуація розвитку, виховання, знання, уміння, навички																				
Навчальна логістика	<p>Зміст освітнього компоненту:</p> <p>Освітній блок 1. Теоретичні основи вікової психології</p> <p>Тема 1. Вступ до вікової психології Тема 2. Теоретичні основи вікової психології Тема 3. Психологія новонародженого та немовлячого віку Тема 4. Психологія раннього дитинства Тема 5. Психологія дітей дошкільного віку Тема 6. Психологічні особливості дітей молодшого шкільного віку Тема 7. Психологія підлітків Тема 8. Психологія юності Тема 9. Психологія дорослості Тема 10. Психологія старості</p> <p>Освітній блок 2. Теоретичні основи педагогічної психології</p> <p>Тема 1. Вступ до педагогічної психології Тема 2. Теоретичні основи педагогічної психології Тема 3. Психологічні основи навчальної діяльності Тема 4. Психологічні аспекти навчання Тема 5. Психологія виховання Тема 6. Педагогічне керівництво психічним та особистісним розвитком учня Тема 7. Психологічні аспекти педагогічної діяльності та особистості вчителя. Тема 8. Педагогічна психологія в умовах аномальних та екстремальних ситуацій.</p> <p>Відповідність тем освітнього компоненту «Вікова і педагогічна психологія» програмним результатам навчання та компетентностям освітньої-професійної програми "Хореографія".</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>№ лекції</th> <th>Тема лекції</th> <th>Відповідні ПР</th> <th>Відповідні ЗК та СК</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>Вступ до вікової психології</td> <td>ПР01, ПР02</td> <td>ЗК01, ЗК02, СК13</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>Теоретичні основи вікової психології</td> <td>ПР01, ПР02, ПР18</td> <td>ЗК01, ЗК02, СК13</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>Психологічні особливості періоду новонародженості та немовлячого віку</td> <td>ПР02, ПР18</td> <td>ЗК02, СК13</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>Психологія раннього дитинства</td> <td>ПР02, ПР18</td> <td>ЗК02, СК13</td> </tr> </tbody> </table>	№ лекції	Тема лекції	Відповідні ПР	Відповідні ЗК та СК	1	Вступ до вікової психології	ПР01, ПР02	ЗК01, ЗК02, СК13	2	Теоретичні основи вікової психології	ПР01, ПР02, ПР18	ЗК01, ЗК02, СК13	3	Психологічні особливості періоду новонародженості та немовлячого віку	ПР02, ПР18	ЗК02, СК13	4	Психологія раннього дитинства	ПР02, ПР18	ЗК02, СК13
№ лекції	Тема лекції	Відповідні ПР	Відповідні ЗК та СК																		
1	Вступ до вікової психології	ПР01, ПР02	ЗК01, ЗК02, СК13																		
2	Теоретичні основи вікової психології	ПР01, ПР02, ПР18	ЗК01, ЗК02, СК13																		
3	Психологічні особливості періоду новонародженості та немовлячого віку	ПР02, ПР18	ЗК02, СК13																		
4	Психологія раннього дитинства	ПР02, ПР18	ЗК02, СК13																		

5	Психологія дітей дошкільного віку	ПР02, ПР18	ЗК02, СК13
6	Психологічні особливості дітей молодшого шкільного віку	ПР02, ПР18	ЗК02, СК13
7	Психологія підлітків	ПР01, ПР02, ПР18	ЗК01, ЗК02, СК13
8	Психологія юності	ПР01, ПР02, ПР18	ЗК01, ЗК02, СК13
9	Психологія дорослості	ПР01, ПР02	ЗК01, ЗК02, СК13
10	Психологія старості	ПР01, ПР02	ЗК01, ЗК02, СК13
11	Вступ до педагогічної психології	ПР01, ПР02	ЗК01, ЗК02, СК13
12	Теоретичні основи педагогічної психології	ПР01, ПР02, ПР18	ЗК01, ЗК02, СК13
13	Психологічні основи навчальної діяльності	ПР02, ПР18	ЗК02, СК13
14	Психологія навчання	ПР02, ПР18	ЗК02, СК13
15	Психологія виховання	ПР01, ПР02, ПР18	ЗК01, ЗК02, СК13
16	Педагогічне керівництво психічним і особистісним розвитком учня	ПР18	ЗК02, СК13
17	Психологічні аспекти педагогічної діяльності та особистості вчителя	ПР01, ПР02, ПР18	ЗК01, ЗК02, СК13
18	Педагогічна психологія в умовах аномальних та екстремальних ситуацій	ПР01, ПР02, ПР18	ЗК01, ЗК02, СК13

Види занять: лекції, семінарські, самостійна робота.

Методи навчання: Словесні методи:

- Лекція – усний виклад великого за обсягом та логічно структурованого навчального матеріалу, що займає основну частину заняття.
- Пояснення – роз’яснення основних термінів, явищ і причинно-наслідкових зв’язків, здебільшого під час практичних занять.

	<ul style="list-style-type: none"> ● Розповідь – опис практичних прикладів, які ілюструють пояснювані явища та феномени. ● Бесіда: репродуктивна – на початку практичного заняття, катехізисна – у кінці лекцій або практичних занять, евристична – на початку лекцій або практичних занять. ● Робота з літературою – аналіз підручників, навчальних посібників та наукових статей під час самостійної роботи з формулюванням висновків, складанням таблиць та схем. <p>Наочні методи:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Ілюстрування – використання текстів та описів відхилень у психічній діяльності й поведінці людини, а також матеріалів психодіагностичних методик під час практичних занять. ● Демонстрування – показ застосування психодіагностичних методик у практичній діяльності. ● Самостійне спостереження – залучення життєвого досвіду здобувачів освіти для осмислення матеріалу лекцій і практичних занять. <p>Практичні методи:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Вправи – розв’язування задач, тренування у застосуванні практичних методик, виконання творчих завдань, наближених до реальних професійних ситуацій під час практичних занять. ● Контрольні роботи – завдання для перевірки розуміння навчального матеріалу. <p>Форми навчання: очна</p>
<p>Пререквізити</p>	<p>«Філософія» — формує уявлення про людину як особистість, про закономірності розвитку мислення, свідомості, пізнання, що є основою психологічного аналізу. «Українська мова (за професійним спрямуванням)» — забезпечує розвиток мовленнєвих і комунікативних умінь, необхідних для роботи з текстами психологічного та педагогічного змісту. «Інформаційні технології» — надає навички використання цифрових ресурсів для обробки психологічних даних, створення анкет, тестів, презентацій і навчальних матеріалів. «Академічна доброчесність та основи наукових досліджень» — формує розуміння етичних норм дослідницької діяльності, принципів достовірності та відповідальності під час збору й аналізу психологічних даних. «Ознайомча практика (вступ до фаху)» — допомагає зрозуміти особливості роботи в освітньому та мистецькому середовищі, взаємодію педагога зі здобувачами освіти різного віку.</p> <p>Сукупність цих компонентів створює теоретико-світоглядну, етичну та технологічну основу для вивчення закономірностей психічного розвитку особистості в освітньому процесі.</p>
<p>Пореквізити</p>	<p>«Педагогіка» — застосування знань про вікові та індивідуальні особливості розвитку здобувачів освіти під час планування, організації та реалізації навчально-виховного процесу. «Техніка виконання та методика викладання...» — використання психологічних знань для адаптації змісту, форм і методів навчання до можливостей і потреб здобувачів освіти різного віку. «Психологія творчості у сценічному мистецтві» — поглиблення розуміння психологічних механізмів художньо-творчої діяльності, емоційно-естетичного сприйняття та</p>

	<p>креативності. «Робота викладача з концертмейстером» — використання психологічних знань для ефективної міжособистісної комунікації, співпраці у творчому процесі, формування довірливого партнерства. «Педагогічна практика» — практичне застосування психологічних закономірностей навчання, виховання та розвитку особистості у реальних умовах освітнього середовища. Пореквізити забезпечують практичне застосування психологічних знань у педагогічній, мистецько-виконавській і творчо-організаційній діяльності здобувачів освіти.</p>
<p>Інформаційне забезпечення</p>	<p>Основна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вікова та педагогічна психологія / В.М. Поліщук. Суми, 2007. 330 с. 2. Москалець В. П. Психологія особистості. Підручник. / К.: Ліра-К, 2023. – 364 с. 3. Москалець В. П. Загальна психологія. Підручник. / К.: Ліра-К, 2024. – 564 с. 4. Сергій Максименко. Загальна психологія. Навчальний посібник. / К.: ЦУЛ, 2019. – 272 с. 5. Руслан Кацавець. Вікова психологія. Навчальний посібник. / К.: Алерта, 2019. – 112 с. 6. Тетяна Дуткевич. Дитяча психологія. Навчальний посібник. / К.: ЦУЛ, 2019. – 424 с. (таблиці). 7. Виноградова В.Є., Юрченко В.І. Психологія вищої освіти: теоретичні та практичні аспекти: навч. посіб. / Вікторія Євгенівна Виноградова, Віктор Іванович Юрченко. – 2-е вид. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. – 296 с. <p>Додаткові джерела:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Рейнольдс Девід, Білоусенко М. Конструктивне життя : підтримка психічного здоров'я і життєвий шлях. Наукове видання. / К.: Ліра-К, 2024. – 228 с. 2. Москалець В. П. Психологія релігії. Підручник. / К.: Ліра-К, 2022. – 192 с. 3. Мітіна С.В. Психологія особистості. / К.: Ліра-К, 2020. – 274 с. 4. Карл Густав Юнг. Психологія несвідомого. / К.: ЦУЛ, 2022. – 404 с. 5. Роберт Чалдіні. Психологія впливу. / Книжковий клуб "Клуб Сімейного Дозвілля", 2022. – 608 с. 6. Д. Максименко. Психологічні особливості криз підлітка. Практична психологія. / К.: ЦУЛ, 2020. – 200 с. <p>Авторські публікації у періодичних наукових виданнях, що включені до переліку фахових видань України та до наукометричних баз</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Муравська Г.О., Шевченко Г.В., Безугла Я.І. Формування емоційного інтелекту здобувачів освіти: психолого-педагогічний підхід. -Журнал «Перспективи та інновації науки»№5(51) 2025 ст. 1051 http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/24051/24024 2. Муравська Г.О., Маруховська-Картунова О.О., Голярдик Н.А. Психологічні особливості внутрішньоособистісного конфлікту як джерела емоційного напруження. - Журнал «Перспективи та інновації науки:журнал. 2025 №6(52) 2025, ст. 1424 http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/issue/view/367/469 3. Іщенко В.О., Скубій О.М., Муравська Г.О. Психологічні аспекти саморегуляції здобувачів освіти як чинник ефективного

навчання у закладах вищої освіти. - Журнал Наукові перспективи №6 (60) 2025, ст. 1358

<http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/25983/25958>

4. Савастру Н. І., Муравська Г. О., Безугла Я. І. СИНЕРГІЯ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ ЯК РЕСУРС ЕФЕКТИВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ // IX Міжнародна науково-практична конференція SCIENCE IN THE MODERN WORLD: INNOVATIONS AND CHALLENGES 12-14.06.2025 року, м. Торонто, Канада.

<https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2025/05/SCIENCE-IN-THE-MODERN-WORLD-INNOVATIONS-AND-CHALLENGES-15-17.05.2025.pdf>

5. Безугла Я. І., Муравська Г. О., Савастру Н. І. ВПЛИВ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ МЕТОДІВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИВЧЕННЯ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТАМИ ХОРЕОГРАФІЧНИХ СПЕЦІАЛІЗАЦІЙ / Міжнародна науково-практична конференція “SCIENCE AND EDUCATION: SYNERGY OF INNOVATION”, 28-30.09.2025, Берлін. С. 211-215

<https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2025/09/SCIENCE-AND-EDUCATION-SYNERGY-OF-INNOVATION-28-30.09.25.pdf>

6. Савастру Н.І., Муравська Г.В. Музикотерапевтичний потенціал у системі мистецької освіти // Science and education: synergy of innovation. Proceedings of the 3rd International scientific and practical conference. MDPC Publishing. Berlin, Germany. 2025. Pp. 219-223.

<https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2025/10/SCIENCE-AND-EDUCATION-SYNERGY-OF-INNOVATION-26-28.10.25.pdf>

Локація та матеріально-технічне забезпечення
Семестровий контроль, екзаменаційна методика

Кабінет 103 , широкоформатний екран, ноутбук, wi-fi.

Нормативний термін навчання - екзамен у VI семестрі

Кафедра

Теоретичних дисциплін

Критерії оцінювання

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Освітній блок 1	Освітній блок 2	Семінарські заняття	Самостійна робота	Екзамен	Всього
T1 – T10	T1-T8	4	28	40	100
14,5	13,5				
28					

Присутність на лекції – 28 балів.

Самостійна робота – 28 балів.

Семінарські заняття – 4 балів.

Екзамен – 40 балів.

Навчально-методична карта освітнього компоненту

Всього: лекції 68 год., семінарські – 4 год., самостійна робота 48 год., форма контролю – екзамен.

Освітні блоки	Освітній блок 1	Освітній блок 2
Лекції	T1,T2,T3,T4,T5,T6, T7,T8,T9,T10 – 14,5 балів. По 0,5 бали за 1 лекцію.	T1,T2,T3,T4,T5,T6, T7,T8 – 13,5 балів По 0,5 бали за 1 лекцію.

	Теми семінарських занять	Формування самосвідомості та «Я-концепції» у підлітковому віці. – 1 бал	Психологія навчання: закономірності засвоєння знань, умінь і навичок – 1 бал
		Гра як провідна діяльність дошкільника та її роль у формуванні особистості– 1 бал	Психологічні основи виховання та розвитку особистості в освітньому процесі– 1 бал
	Самостійна робота	Характеристика методів вікової психології – 1 бал	Зв'язок педагогічної психології з іншими галузями психологічної науки. - 1 бал
		Зміст і співвідношення понять “розвиток” і “формування” у психології. – 1 бал	Історичні етапи становлення педагогічної психології як науки – 1 бал
		Психологія новонародженого та немовляти. Криза першого року життя: психологічний зміст та прояви. – 1 бал	Психічний розвиток учнів в умовах застосування технічних засобів навчання. - 2 бали
		Емоції та афекти у дітей 1–3 років. Формування прихильності та довіри до дорослих – 1 бал	Пізнавальна та соціальна мотивація; вплив інтересів, потреб і цінностей на навчальну активність - 2 бали
		Психологія дітей дошкільного віку. Емоції та почуття дошкільників, розвиток емпатії. Формування вольової регуляції емоцій. Вплив сімейного середовища на емоційний розвиток дитини - 1 бал	Позитивне та негативне підкріплення у вихованні. - 2 бали
		Психологія дітей молодшого шкільного віку. Провідна діяльність молодшого школяра – навчання. Взаємини з учителем та однолітками. Формування моральних норм і поведінки. Психологічні аспекти дисципліни й мотивації навчання - 1 бал	Стилі комунікації викладача та їх вплив на навчання. Психологія педагогічного впливу - 2 бали
		Психологія підлітків. Емоційна нестабільність підлітків: причини та прояви. Розвиток самоконтролю та довільності поведінки. Формування емоційної компетентності. Підліток у сім'ї та колективі: зміни у взаєминах з дорослими й однолітками. - 1 бал	Психологія управління стресом та профілактика професійного вигорання. Формування позитивного психологічного клімату – 2 бали
		Психологія юності. Формування «Я-концепції», цінностей, життєвих орієнтирів. Професійна самосвідомість і вибір життєвого шляху. Практикум: оцінка самооцінки, виявлення цінностей та мотивації. – 1 бал	Вплив сім'ї, соціального середовища та колективу на девіантну поведінку. Психологічні характеристики дітей та підлітків із аномальною поведінкою. Психологія групового тиску та булінгу - 2 бали
		Психологія дорослості. Рання дорослість (21–35 років): професійна, сімейна адаптація. Середній вік (35–50 років): криза сенсу життя, професійна переоцінка. Пізня дорослість (50–60 років): старіння, соціальні та психологічні зміни. Практикум: розробка	

	рекомендацій для подолання кризових періодів. - 1 бал		
	Психологія старості. Психологічні аспекти переходу до старості: втрата працездатності, соціального статусу, близьких людей. Стратегії подолання кризових ситуацій та підтримки психологічного здоров'я. - 1 бал		
	Види контролю	Екзамен – 40 балів	
	Разом – 100 балів		
Критерії оцінювання підсумкового семестрового екзамену			
Сума балів за всі види навчальної діяльності	За шкалою ECTS	За національною системою	Характеристика знань, умінь і навичок здобувача освіти
90 - 100	A	відмінно	Високий рівень володіння як теоретичними, так і практичними аспектами компонента. Комплексний і глибокий аналіз питань із детальним обґрунтуванням вибору методик і прийомів. Цілісна інноваційність, аргументоване застосування сучасних технологій. Бездоганне використання профільної термінології й доречних прикладів. Виконані всі завдання кожної теми, відсутні суттєві помилки чи недоліки.
82-89	B	дуже добре	Усі основні концепції і теоретичні положення засвоєні, але окремі аспекти потребують глибшого аналізу. Загалом відповіді відповідають вимогам, проте не всі нюанси теоретичних чи практичних питань розкриті належно. Присутні дрібні логічні або термінологічні неточності.

				Завдання виконані в повному обсязі, однак деякі розділи можна було б подати більш аргументовано.
	74-81	C	добре	Відповіді охоплюють головні елементи підходів в рамках компоненту, проте аналіз може виглядати поверхневим. Частина методичних або практичних рішень не роз'яснена до кінця, хоча базове розуміння присутнє. Термінологія здебільшого використовується коректно, але трапляються місцями неточності. Виконання завдань переважно повне, проте є нерозкриті подробиці або приклади.
	64-73	D	задовільно	Поверхнєве розуміння ключових методик та основ компоненту; відповіді часто зводяться до загальних фраз. Аналіз теоретичних положень здебільшого формальний, без глибокого критичного осмислення. Структура відповіді не завжди чітка, спостерігається відсутність зв'язку між окремими поняттями. Частина завдань виконана, проте наявні великі прогалини чи слабка аргументація.
	60-63	E	достатньо	Тему розкрито мінімально, припущено значні прогалини та помилки. Логічний зв'язок між частинами відповіді відсутній або порушений.

				Немає цілісного уявлення про сучасні методи і технології компоненту. Виконані лише окремі завдання, більшість залишається невиконаними або виконаними дуже слабо.
	35-59	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)	Вкрай обмежене розуміння концепцій компоненту. Виклад носить хаотичний характер, відсутнє систематичне розкриття навіть базових понять. Зміст відповідей непослідовний, більшість аспектів програми фактично не розкрито. Виконані завдання свідчать про загальний рівень, близький до незадовільного.
	0-34	F	незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням)	Немає будь-якої чіткої відповіді на поставлені запитання чи завдання. Абсолютне незнання базових понять, категорій, методів. Не здійснено жодної аргументації, практично всі вимоги навчальної програми проігноровано. Невиконання контрольних заходів чи самостійних робіт.
Питання до екзамену	<p>Білет включає три види завдань.</p> <p>I. Тестові завдання (2 бали)</p> <p><i>Приклад тестового завдання:</i></p> <p>Оберіть один із запропонованих варіантів відповіді</p> <p>1. Що є психологічними засобами виховання:</p> <p>а) різноманітні види навчання, психотерапія, психокорекція;</p> <p>б) різноманітні види навчання (що пов'язані з формуванням вчинків людини), переконання;</p> <p>в) навіювання, зміна соціальних установок, перетворення когнітивної сфери</p> <p>г) психотерапія, психокорекція, соціально-психологічний тренінг.</p> <p>Теоретичне питання (одне з переліку) (5 балів)</p> <p>1. Основи та цілі вікової та педагогічної психології</p> <p>2. Методи вікової та педагогічної психології та правила їх використання</p>			

3. Взаємодія вікової психології з іншими галузями
4. Характеристика психічного розвитку та його закономірності
5. Вплив біології та соціального середовища на психічний розвиток
6. Фактори та умови психічного розвитку
7. Значення навчання та виховання у розвитку психіки
8. Огляд і критика теорій психічного розвитку
9. Концепція психологічного віку в віковій психології
10. Вікові етапи розвитку дитини та їх критерії
11. Особливості психіки новонародженого
12. Соціальні умови та провідні види діяльності дошкільника
13. Психологічні зміни у немовляти
14. Формування нових психічних функцій у немовляти
15. Психологічна криза першого року: прояви та значення
16. Основні досягнення психіки дитини раннього віку
17. Розвиток об'єктної діяльності у дітей раннього віку
18. Психологічні новоутворення раннього дитинства
19. Особливості кризи трирічного віку
20. Конфлікти та соціальний контекст розвитку дошкільника
21. Розвиток ігрової діяльності та її компоненти
22. Психологічні новоутворення дошкільного періоду
23. Пізнавальний розвиток у дошкільників
24. Вплив творчої діяльності на психіку дошкільника
25. Особливості психіки шестирічної дитини
26. Формування моральності у дошкільному віці
27. Готовність дитини до навчання в школі
28. Психологічна криза семирічного віку: прояви та значення
29. Соціальний контекст і психологічна адаптація молодшого школяра
30. Провідна роль навчання у розвитку молодшого школяра
31. Психологічні новоутворення молодшого школяра
32. Пізнавальний розвиток у молодших школярів
33. Розвиток особистості у дітей молодшого шкільного віку
34. Розвиток ігрових та трудових навичок у молодших школярів
35. Формування емоційно-вольових якостей
36. Розвиток соціальних навичок і самосвідомості
37. Соціальний контекст та проблеми розвитку підлітка
38. Фізіологічні зміни підлітка і їх психічні наслідки
39. Провідні види діяльності та новоутворення підлітків
40. Пізнавальні зміни та новоутворення у підлітків
41. Психологічна криза підліткового періоду: прояви та значення
42. Соціальний контекст і проблеми розвитку юнаків
43. Основні види діяльності та новоутворення юності
44. Пізнавальні процеси у юнацькому віці
45. Розвиток особистості юнака та психологічна криза 17 років
46. Процес самовизначення та самовиховання юнака
47. Соціальна зрілість та її оцінка
48. Формування сім'ї та кризові ситуації у сімейних відносинах

49. Професійне самовизначення та самореалізація
50. Психосоціальні кризи дорослого життя та шляхи їх подолання
51. Зміни цінностей і «Я-концепції» у дорослому віці
52. Самостійне навчання та його елементи
53. Самостійне навчання як риса особистості
54. Умови ефективного навчання та психологічні чинники
55. Вікові зміни мотивації до навчання
56. Процес засвоєння знань: механізми, типи та рівні
57. Місце психології навчання в педагогічній психології
58. Теорії та моделі навчального процесу
59. Принципи навчання, що розвиває
60. Аналіз програмованого та проблемного навчання
61. Теорія поетапного розвитку мислення та її застосування
62. Навчання, орієнтоване на особистість
63. Умови та чинники ефективного навчання
64. Основи психології виховання
65. Сучасні концепції виховання
66. Механізми виховання та формування особистості
67. Зміни особистісних якостей у різні вікові періоди
68. Управління вихованням: психологічні основи
69. Самовиховання як форма самоконтролю
70. Психологія вчинку та його типи
71. Основні типи виховних впливів
72. Психологічна основа стимулювання та покарання
73. Психологія переконання та впливу
74. Оцінка рівня вихованості та її критерії
75. Основи психології педагогічної діяльності
76. Структура та функції педагогічної діяльності
77. Рівні ефективності та творчості педагога
78. Педагогічні компетенції та професійні якості
79. Формування педагогічного авторитету та такту
80. Особливості педагогічного мислення та розв'язання завдань
81. Розвиток педагогічних здібностей
82. Психологія педагогічного спілкування: етапи та функції
83. Фактори успішної педагогічної комунікації
84. Типи комунікаційних стилів педагога
85. Перешкоди у педагогічному спілкуванні
86. Особистісний стиль роботи вчителя та його типи
87. Основи психологічної оцінки учня
88. Складаємо психолого-педагогічну характеристику учня
89. Педагогічне сприйняття та здібності вчителя
90. Педагогічні стереотипи та їх психологічна основа

III. Приклад практичного завдання (3 бали)

Педагог з великим досвідом роботи заходить до аудиторії і бачить на дошці карикатуру на себе. Вона виразна, смішна, точна. Клас мовчки очікує реакції викладача.

1. Поясніть з точки зору педагогічної психології найбільш ймовірні причини такого вчинку учнів.

	2. Запропонуйте та обґрунтуйте найбільш конструктивну реакцію педагога на дану ситуацію.
Викладач	МУРАВСЬКА ГАННА ОЛЕКСІЇВНА Посада: викладач Вчене звання: Науковий ступінь: Профайл викладача: https://dance-academy.kiev.ua/akademiya/kafedra-teoretychnoyi-pidhotovky/muravska-hanna-oleksiyivna-naukovo-pedahohichnyy-pratsivnyk Тел.: +380634698068 E-mail: muravskapsy@gmail.com Робоче місце: кабінет психолога
Оригінальність навчальної дисципліни	Авторський курс
Дата затвердження Вченою радою	Протокол № 5 від 30.06.2025 р.